Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-03-11

LS 1405-0598

Landstingsstyrelsen

Motion 2014:9 av Cecilia Obermüller m.fl. (MP) om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Cecilia Obermüller m.fl. (MP) har lämnat en motion om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Landstingsrådsberedningens motivering

Det är alltid viktigt att beakta hälsoeffekter av samhällsplanering, så även när det kommer till Förbifarten. Det är också något som har skett. Under de senaste åren har det genomförts ett antal undersökningar på hur partikelburna luftföroreningar i vägtunnlar påverkar människors hälsa. Både Stockholms luft- och bulleranalys (SLB) och Umeå universitets institution för yrkes- och miljömedicin har studerat frågan på uppdrag av Trafikverket. Dessa studier är en del av underlaget för att kunna fastställa riktvärden för luften i Förbifarten samt i andra vägtunnlar.

Resultaten från dessa undersökningar visar att människor som färdas i tunnlar utsätts för lägre PM10-halter än man tidigare trott. Mindre än 10 procent av de grövre partiklarna kommer in i fordonskupén i personbilar samt SL-bussar. Vad gäller grova partiklar som främst uppkommer i höga halter under våren är en minskad dubbandel det bästa sättet för att förbättra luftkvaliteten i Stockholms tunnlar. För att minska dubbdäcksanvändningen är möjligheten att införa dubbdäcksavgifter

eftersträvansvärt. Frågan utreds av regeringen.

Det är främst mindre partiklar som kan leta sig in i bilen om ventilationen är påslagen vid tunnelkörning, men detta kan minimeras vid recirkulation, vilket innebär att lufttillförseln utifrån är avstängd under tunnelfärden.

Tidigare mätningar av SLB-Analys visade även att halterna inne i fordonet ökar kraftigt om avståndet till framförvarande fordon minskar. Det är därför viktigt att ha en snabb och effektiv trafikgenomströmning i tunneln. Förhållandet mellan partikelemissionerna och NOx emissionerna i avgaserna förändras även över tid genom fordonsutveckling och ny avgasreningsteknik.

Sammantaget visar de studier som genomförts att partikelproblematiken är mindre än vad man tidigare räknade med, exempelvis i miljökonsekvensbeskrivningen för Förbifart Stockholm.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokollsutdrag den 3 februari 2015
Miljöberedningens protokollsutdrag den 29 januari 2015
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 december 2014
Motion 2014:9

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hemming

Carl Rydingstam

§ 7

Motion 2014:9 av Cecilia Obermüller (MP) om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm

LS 1405-0598

Ärendebeskrivning
Cecilia Obermüller m.fl. (MP) har lämnat en motion om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 16 december 2015
Protokollsutdrag från Miljöberedningens sammanträde 29 januari 2015

Yrkanden och proposition
Följande yrkanden framfördes
1. Ordförandens förslag att besluta att avslå motionen
2. MP-ledamotens förlag att bifalla motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall respektive avslag till yrkandena ovan och fann att utskottet bifallit ordförandens förslag.

Landstingsstyrelsens arbetsutskotts beslut
Arbetsutskottet beslutar föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Reservation
MP-ledamoten reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Ersättaryttrande
V-ledamoten meddelar att om han hade haft rösträtt hade han yrkat bifall till motionen.

Beslutsexpediering:
Landstingsstyrelsen
Akt

Protokollsutdrag landstingsstyrelsens miljöberedning den 29 januari 2015

Datum för justering: 2015-01-29

Gustav Hemming
Lennart Kalderén
Magnus Nilsson

---

§ 5

Motion 2014:9 av Cecilia Obermüller m.fl. (MP) om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm

LS 1405-0598

Beslutsunderlag:
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 december 2014
Motion 2014:9

Förslag och yrkande
På sammanträdet föreligger följande förslag.
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 december 2014.

Landstingsstyrelsens miljöberednings beslut
Miljöberedningen föreslår arbetsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Vid protokollet
Agneta Marmestrand

Exp. LS:s arbetsutskott, Akten

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektören

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-12-16

LS 1405-0598

Handläggare:
Clara Wahren

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -12- 17
Dnr LS 1405-0598
Rotel IX

Landstingsstyrelsens
miljöberedning

Motion 2014:9 av Cecilia Obermüller m.fl. (MP) om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm

Ärendebeskrivning

Cecilia Obermüller m.fl. (MP) har lämnat en motion om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 16 december 2014
Motion 2014:9

Förslag till beslut

Miljöberedningen föreslår arbetsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Cecilia Obermüller m.fl. (MP) har lämnat en motion om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm. Trafikverket ansvarar för produktionen av Förbifart Stockholm. Förvaltningen föreslår att motionen avslås.

Bakgrund
Motionärerna har lämnat en motion om att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att utreda de ohälsokostnader som uppkommer i samband med det framtida användandet av Förbifart Stockholm. Dessutom föreslår motionärerna att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att söka jämföra ohälsokostnaderna med en alternativ utveckling, där de ekonomiska resurserna istället används för utbyggd kollektivtrafik, cykelbanor och därigenom minskad privatbilism.

Trafikverket ansvarar för produktionen av Förbifart Stockholm. Förbifart Stockholm är ett av Sveriges genom tiderna största infrastrukturprojekt som planeras att gå både i tunnlar och ovan mark. Av vägens 21 km går drygt 18 km i tunnel.

Projektet pågår sedan 2006. Regeringen har den 23 oktober 2014 fattat beslut om att frysa produktionen i projekt Förbifart Stockholm fram till den 1 maj 2015.

Trafikverket har gjort en miljökonsekvensbedömning av projektet.

Överväganden
Trafikverket är ansvarigt för produktionen av Förbifart Stockholm. Som motionärerna beskriver finns det många faktorer som påverkar exempelvis luftkvaliteten i tunnlarna.

Trafikverket finansierar studier om trafikens hälsopåverkan, men på ett mer övergripande plan och med fler faktorer. Det är svårt att få en vetenskapligt korrekt utredning som isolerar hälsopåverkan från tunnlarna i Förbifart Stockholm, och dessutom göra en jämförelse med en alternativ utveckling.

Förvaltningen anser inte att detta är ett uppdrag som bör ligga på Stockholms läns landsting.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Stockholms läns landsting

miljöpartiet de gröna

MOTION

2014-05-06

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -05- 06
Dnr. LS 1405-0598

2014:9
Rotel VII

Motion av Cecilia Obermüller m fl. (MP) om hälsoutvärdering av Förbifart Stockholm

Under 2013 kom flera nya rapporter om medicinska risker med giftiga ämnen och partiklar i luften. Flera av studierna har publicerats i medicintidskriften The Lancet och refererats bland annat i DN och Sveriges Radio.

Dålig luft leder till hjärt- och lungsjukdomar och kopplingen till cancer blir allt tydligare. Småpartiklar påverkar även foster och EU:s gränsvärde för PM 2,5 skärps med nytt gränsvärde från år 2015 till 25 mikrogram per kubikmeter luft. Men forskarna ser effekter även vid mycket lägre nivåer än så. En av studierna anger att varje ökning på 10 mikrogram per kubikmeter av PM 10 ökar risken för lungcancer med 22 procent. Höga halter NO2, kvävedioxid, i tunnelluften är också att allvarligt hälsoproblem.

Förbifarten är trots sitt namn främst avsedd för arbetspendling. Om den byggs kommer partikelhalten i tunnelluften att vara bortåt hundra gånger EU:s gränsvärden. Men tunnlar omfattas inte av gränsvärdena, ingen hade väl tänkt sig milslånga tunnlar för bilpendling. Ca 70 000 pendlare beräknas tillbringa minst en halvtimme per dygn i tunneln.

Ett medicinexperiment av denna omfattning skulle ha stoppats av etiska skäl.

Trafikverkets miljökonsekvensbeskrivning av Förbifarten räknar med 39 förtida dödsfall per år på grund av tunnelluften men någon beräkning av vårdkostnader och produktionsbortfall verkar inte ha gjorts och skulle knappast heller tillåtits belasta lönsamhetskalkylen för projektet. Det gör däremot alla åtgärder för att förbättra luftsituationen. Partikelfilter är för dyrt. Fläktarna skall helst bara köras i högtrafiktid. Dubbdäcksförbud skulle minska trafikmängden under vintern och därmed lönsamheten. Sänkt hastighet minskar också lönsamheten och ökar den tid man vistas i tunnelluften. Att stänga av bilens lufttillförsel vid tunnelkörning minskar partikelhalterna av särskilt de större partiklarna men ökar koldioxidhalten i kupén och risken att bilföraren somnar. Det gäller speciellt om flera personer åker i bilen.

Ett medicinskt riskprojekt som Förbifarten kan inte utvärderas som ett traditionellt vägprojekt utan att ta med dess ohälsokostnader. En utvärdering som inkluderar dessa måste göras innan byggstart.

Landstringsfullmäktige föreslås besluta

att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att utreda de ohälsokostnader som uppkommer i samband med det framtida användandet av Förbifart Stockholm.

att även ge landstingsstyrelsen i uppdrag att söka jämföra ohälsokostnaderna med en alternativ utveckling, där de ekonomiska resurserna istället används för utbyggd kollektivtrafik, cykelbanor och därigenom minskad privatbilism.

Cecilia Obermüller

Tomas Eriksson

Vivianne Gunnarsson

Shadi Larsson

Michel Silvestri

Dan Westin

Ann-Sofi Mathiesen

Yvonne Andersson

Yvonne Blomkvist

BERNHARD HUBER

Vivianne Gunnarsson

Helene Öberg